

SERIE „GROENE BOEKJES”
ONDER REDACTIE VAN H.W.S.

TWEE MOEDERS

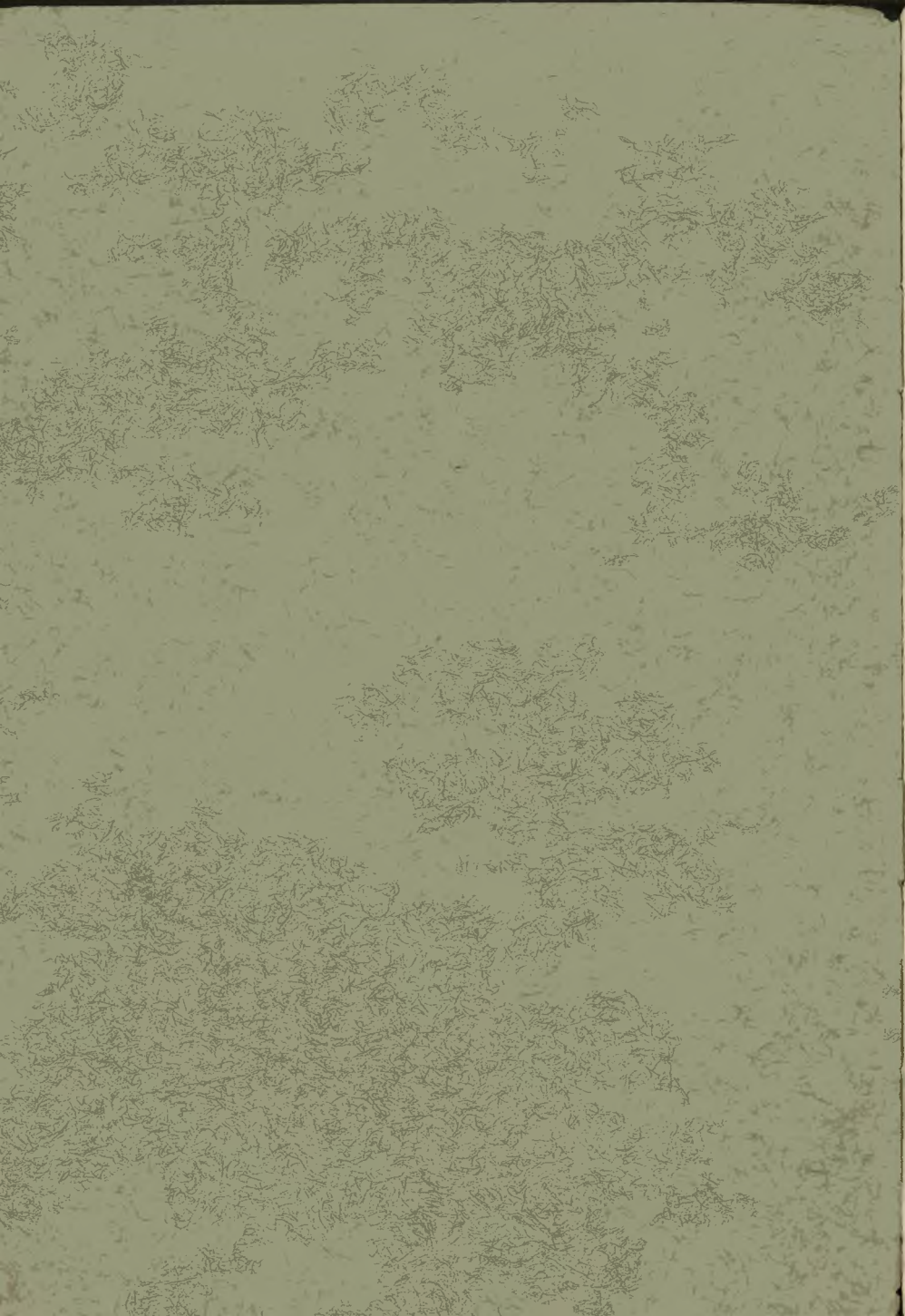
EEN WARE GEBEURTENIS
NAVERTELD DOOR

JOHANNA

G.F. CALLENBACH NIJKERK

TWEE MOEDERS

OF

IN ZIJNE HANDEN

EEN WARE GEBEURTENIS

NAVERTELD DOOR

JOHANNA

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

1913

Wie had kunnen denken, dat die kleine Matthijs Korenhof nog ooit zulk een flinke knaap zou worden?

Zijn ouders hadden het niet durven hopen en de dokter had het ook niet verwacht, want als klein kind was Matthijs zóó zwak en teer en ziekelijk, dat ieder, die hem zag, in stilte vol medelijden sprak : »Arme moeder ! Ge zult uw kind niet lang bezitten. Ge zult hem niet groot zien.«

Matthijs was een eenig kind, en wie van zijn ouders méér aan hem verbonden was, wiens liefde hij het méést bezat, die van Vader of van Moeder, was moeilijk uit te maken.

Een visscher is altijd trotsch op zijn zoon. Vol verlangen ziet hij uit naar den tijd, waarop hij hem mee kan nemen en de gevaren en de uitkomsten, die zich in het visschersleven opdoen, met hem deelen zal. »Zou zijn jongen dat ooit kunnen doen ? Of zou er een landrot uit hem moeten groeien ?« vraagt hij zichzelf af.

Er waren jaren dat zelfs deze vragen niet in het hart van Korenhof opkwamen ; jaren, waarin slechts deze ééne bange vraag hem over de lippen kwam : »Zouden wij hem mogen behouden ?« Er waren jaren, waarin hij, na lang afwezig te zijn geweest, niet, zooals andere vaders, zijn jongen terugzag : toegenomen in grootte en sterkte, maar als het wezen kon nóg bleeker, nóg zwakker, nóg tengerder dan toen hij hem vaarwel zeide.

De dokter zei wel eens : »Geef den moed nog maar niet op. Zoolang er leven is, is er hoop. Ik heb meer dan eens in mijn veeljarige praktijk gezien, hoe zwakke kinderen, die ik reeds ten doode had opgeschreven, opeens begonnen op te leven, als plantjes in den zomer na een regenbui. Op onverklaarbare wijze verdwenen opeens alle kwalen en zij werden stevige jongens en meisjes met rozen op de wangen. Zoo kan het ook hier gaan. Houd maar moed ! Geef hem maar versterkend voedsel, veel rust en veel frissche lucht. Wie weet, wat er dan nog van hem terechtkomt !«

De vader liet zich moed inspreken en dikwijls, zeer dikwijls kon hij zijn jongen aandachtig en lang gadeslaan, om te zien, of hij die gunstige teekenen, waarvan de dokter sprak, reeds kon waarnemen.

En de moeder ? . . . Het was geen wonder, dat vrouw Korenhof aan haar zoon nog meer gehecht was dan dat met andere moeders het geval was. Vooreerst was hij haar éénige. Andere jongens, die gezond en sterk zijn, kunnen moeilijk in huis gehouden worden. Zij vliegen uit, evenals de vogeltjes, die buiten rondzwerven en het ouderlijk nestje alleen dan opzoeken, als zij rust behoeven. Maar háár jongen kende die behoefte niet. Hij was a l t i j d thuis, hij had altijd haar zorgende liefde nodig. Zij waren altijd samen : de moeder en haar zoon. Hij zocht al zijn troost, al zijn blijdschap altijd alleen bij háár. Zij was de vertrouwde van zijn hart.

Korenhof was soms maanden achtereen op zee. Gedurende zijn afwezigheid voelde zijn vrouw zich met haar eenig kind minder eenzaam en alleen, dan vele andere moeders, die met zeven of acht kinderen gezegend waren. Waar waren zij te vinden, die woelige, gezonde meisjes en knapen ? Stoeiende in de duinen, spelende aan het strand, ravottende in de dorpsstraat. Zij kwamen thuis, zoo laat mogelijk, hongerig en moede, naar niets

anders verlangende dan naar voedsel en een rustplaats. Zij trokken zich niets aan van de zorgen en angsten hunner moeder. Temidden van haar druk gezin, droegen zulke moeders dat alles alleen.

Maar Matthijs . . . ! Dat was iets geheel anders. De jongen begreep zijn moeder volkomen en voelde alles met haar mede. Hij kon op haar gelaat lezen of zij blijde of droevig was ; of angst en vrees haar ziel bestormden of dat vroolijke hoop haar een gelukkig uitzicht schonk. Wanneer hij des morgens bij het ontwaken de zon zag schijnen, dan sprak hij vroolijk : » Moeder ! prachtig weer voor Vader ! Wat treft hij het goed ! « En als de lucht met donkere wolken bedekt was en de stormwind in den schoorsteen loeide en men de ramen en deuren hoorde klapperen, dan was Matthijs gewoon zijn moeder met bezorgdheid aan te zien. En dan had hij ook reeds zijn troostrede klaar.

» Moeder ! « sprak hij dan, » maak u maar niet zoo erg ongerust. Het is lang niet zeker, dat het midden op zee, waar Vader nu is, ook zoo erg stormt. Het is misschien maar een landwind en dan is de zee zoo kalm als een spiegel. Wie weet, of Vader nu geen heerlijk weer heeft. Moedertje, tob er maar niet over. «

Goede, lieve jongen ! Het gelukte hem meest altijd, haar op te beuren.

Hoe leed hij met haar mede, de eerste dagen als Vader was heengegaan voor langen tijd ; en hoe vervuld was hij van allerlei welkomstplannen, als de tijd van vaders terugkomst naderde ! Misschien — als het weder dat toeliet en hij flink genoeg daarvoor was, zouden ze hem tegemoet gaan, zij samen, moeder en hij. En als het buiten guur en koud was, en hij niet naar buiten zou kunnen gaan, dan zouden ze hem, wanneer dat heuglijk tijdstip aanbrak, toch aan de deur opwachten ; en binnen zou vaders stoel gereed staan en de koffie

gezet zijn, en zijn pijp klaar liggen en zijn lievelingsgerecht zou zijn geur door het vertrekje verspreiden. En zij zouden de eerste dagen niet uitgepraat raken over alles, wat er tijdens vaders afwezigheid had plaats gehad.

De jongen kon zóó echt gezellig zich daarin verdiepen, dat het bezwaarde hart der moeder zich daardoor liet opbeuren. Ja, haar Matthijs was de troost en de vreugde van haar leven. Welke gelukkige uren en dagen brachten zij te zamen door ! Hoe jong de knaap nog mocht zijn; zijn moeder maakte hem geheel tot haar vertrouwde en overlegde alles met hem, meer zooals men dat met een vriend, dan met een zoon doet. Maar hij was ook wijs boven zijn jaren en voelde zoo met haar mee. Het kon niet anders : als vanzelf werd hij deelgenoot in haar vreugde en leed.

De gezondheidstoestand van haar zoon was voor de moeder niet uitsluitend een bron van verdriet. In tijden, waarin het heel erg met hem gesteld was, dan ja, dan sidderde haar hart van vrees. Maar wanneer het levensgevaar weer geweken was en hij weer bij haar aan de tafel zat, en haar weer voorlas of haar weer opvroolijkte door zijn opmerkingen, dan verlangde zij haar jongen niet anders dan hij was, en zij benijdde anderen moeders hare kloeke zonen niet. Wel, die gingen haar immers zeer spoedig verlaten ! Zij gingen immers óók naar zee en werden dus een oorzaak van angst en vrees te meer ! Vader reeds blootgesteld aan de gevaren op zee en nu óók nog de zonen ! Maar haar eenige lieveling zou nooit zeeman worden, zijn zwak gestel zou hem dat verhinderen. Voor hem zou een rustiger werkkring op het dorp moeten worden gezocht. Daar zou hij 's morgens heengaan, nadat zijn moeder hem eerst goed verzorgd had. En als hij dan de deur uitstapte en haar goeden dag zei, dan zou de scheiding maar voor enkele uren zijn ; want om twaalf uur zou hij weer terug-

keeren. Dan zou het middagmaal gereed zijn en zij zouden het samen gebruiken. Dan zou hij wéér naar zijn werk gaan tot den avond. Den ganschen avond na volbracht dagwerk zou zij hem bij zich hebben, iederen avond weer. Hoe liefelijk zouden de zomeravonden zijn in zijn gezelschap ! Zij zouden samen langs het strand wandelen ; of als haar naai- en breiwerk zulke verpoozingen niet toeliet, dan zou zij in de deur zitten en Matthijs nevens haar, haar voorlezende, zooals hij nu óók reeds zoo graag deed. En de lange winteravonden zouden niet minder heerlijk zijn. Zij zouden het o zoo goed hebben met hun beidjes.

Neen, zij zou nooit eenzaam in haar kamertje zitten ; haar jongen zou altijd bij haar zijn en iederen dag met haar medeleven. Zoo zou uit het kwade nog het goede geboren worden en zou zij God nog er voor kunnen danken, dat haar zoon niet zoo fors en sterk was als andere jongens.

Arme moeder ! Elke moeder bouwt luchtkasteelen. Zij heeft er geen hout en steen en kalk voor noodig. Niemand werpt een oog op het ontwerp en niemand ziet de muren omhoog rijzen. In stilte worden zij ontworpen en opgebouwd en vele uren wordt er aan gearbeid. Welk een treurige aanblik, wanneer een schoon gebouw, waaraan zooveel jaren gearbeid is, door brand vernield of door een aardbeving tegen den grond geworpen wordt en men een ruïne vindt, waar vroeger dat schoone bouwwerk stond ! Maar is het niet even treurig, als iemand in stilte schoone luchtkasteelen bouwde, die in de verbeelding bijna werkelijkheid waren geworden, en wanneer deze dan ineenstorten en men staren moet op een puinhoop ?

Ook het gebouw, dat vrouw Korenhof in stilte had gebouwd en dat in haar gedachte vaster stond dan een huis, stortte plotseling inéén.

»Wat ziet Matthijs er tegenwoordig goed uit! Hij heeft ook al in langen tijd niets gemankeerd. Heeft hij wel? Het schijnt wel, of de jongen het toch nog òp zal halen!« zeiden de buurvrouwen en de kennissen van vrouw Korenhof tot haar. En anderen drukten het nog sterker uit en sloegen de handen in elkaar en riepen uit: »Is dàt Matthijs, dat bleeke, zwakke ventje? Ik zou hem niet meer kennen. Hij haalt het er bovenop, vrouw Korenhof!«

In het eerst klonken die uitroepen de moeder als muziek in de ooren en met welgevallen zag zij haar jongen aan. Ja, zeker, zij hadden gelijk, de menschen. Het was waar. Hij zag er steviger en flinker uit. Zijn wangen waren gevuld en blozend geworden. Zijn oogen stonden niet meer zoo flets en zwak in zijn hoofd. En als zij hem in zijn doen en laten naging, dan was er ook een aanmerkelijke verbetering waar te nemen. Zijn boterhammen, die moeder vroeger niet dun genoeg snijden kon, en die o, zoo langzaam naar binnen gingen, verdwenen nu met spoed en hij maakte nu geen aanmerkingen, als ze wat dik waren uitgevallen. Zij hoorde hem bijna nooit meer klagen en zag hem niet meer vermoeid en lusteloos op zijn stoel nedervallen.

Hare gebeden waren verhoord. God zou haar dierbaar kind niet van haar wegnemen. Zij zou het behouden. Zijn Naam zij geprezen!

Korenhof was buitengewoon lang afwezig geweest en in dien tijd had de grootste verandering bij Matthijs plaats gehad. Toen de visscher teruggekeerd was van zijn reis en zijn zoon wederzag, stond hij hem eenige oogenblikken vol verbazing aan te kijken. Toen vloog op eens een straal van verrassing en blijdschap over zijn verweerde trekken. Hij legde zijn beide handen op de schouders van zijn jongen; en hem op armslengte van zich afhoudende, riep hij vol verrukking uit: »Maar

kerel ! wat is er met jou gebeurd ? Je bent een andere vent geworden !«

»Ja, Vader !« beaamde vrouw Korenhof blijde. »Dat is hij ook. Iedereen zegt het, dat hij niet meer dezelfde jongen van vroeger is. Alle kwalen hebben hem vaarwel gezegd. Ik hoor hem nooit meer klagen en je kunt hem met den dag zien bijkomen.«

Als op dit oogenblik een schilder de visscherswoning was binnengetreden, dan zou hij hier een tafereel gevonden hebben om op het doek te brengen : die vader, wien de eerste verrassing nog op het gelaat te lezen stond, naar zijn zoon ziende ; die moeder vol trots en blijdschap daarnaast staande ; en het lachende gezicht van den jongen, die verheugd was, omdat vader en moeder zoo verheugd om hem waren.

»Dat had ik nooit kunnen denken, Moeder !« sprak Korenhof eindelijk, altijd nog zijn jongen aankijkende, alsof hij zich aan diens aanblik maar niet verzadigen kon. »Als het zóó blijft doorgaan, wie weet, dan ga je nog met me mee varen, jongen !«

Wat hij nooit had durven hopen, kon nú nog mogelijk worden. De kans bestond, dat hij zijn zoon toch nog bij zich aan boord zou mogen hebben ; dat hij hem zou inwijden in de geheimen van het visschersbedrijf ; dat hij onder zijn leiding zijn krachten zou ontwikkelen en een kloek zeeman worden van het echte ras. Dat ideaal, dat altijd onbereikbaar had geschenen, zou nóg verwezenlijkt kunnen worden, en welk hart zou daarbij niet van vreugde moeten opspringen ?

Lachend hoorde Matthijs vaders hoopvolle woorden aan. Het hart van bijna iederen visschersknaap wordt met schier onweerstaanbaar geweld heengetrokken naar de groote, wijde zee. De gevaren, die hun vaders zoo dikwijls getrotseerd hebben, schrikken hen niet af, maar ontvonken in hun hart moed en geestdrift. Matthijs had

nooit aan de mogelijkheid gedacht, dat hij ooit met zijn vader mee zou mogen gaan ; dat was voor hem altijd een onbereikbare zaak geweest. Maar nu hij zijn vader zóó hoorde spreken, nu ontwaakte plotseling het verlangen, dat zoo lang in het hart van den knaap gesluimerd had. Ja, opeens wist hij, wat hij wilde en wáár zijn levenselement was. En dat verlangen gaf zich onmiddellijk lucht in de weinige, maar met vuur uitgesproken woorden : »Mag ik mee, Vader ? Wanneer ? Den eersten keer als u weer gaat ?«

Arme moeder ! Dit korte gesprek tusschen vader en zoon had al haar geluk den bodem ingeslagen. De zoo vurig begeerde beterschap van haar jongen beteekende scheiding, eenzaamheid en een aaneenschakeling van angstige uren en dagen en weken. Zij zou hem verliezen. Dat was zeker ; want zij was onmachtig om de begeerte van den vader en het pas ontwaakte verlangen van haar zoon tegen te gaan. Zij wendde daarvoor evenmin een poging aan als dat zij wel eens een poging had aangewend om den vloed van het strand te keeren en de golven der zee tegen te houden. Het is immers het onafwendbaar lot van de visschersvrouw om, wat haar lief en dierbaarder dan haar eigen leven is, af te staan aan het verraderlijk element, dat reeds zoo velen verzwolgen heeft in haar onverzadigbaren schoot.

Zij sidderde en had een gevoel, alsof alles om haar heen wankelde. Zij zagen het niet : de vader en de knaap, in hun eerste verrukking ; en zij keerde zich om, opdat zij haar groote ontroering niet zouden merken. Zij wilde hun vreugde niet bederven en daarom sprak zij geen woord. Welke woorden zouden haar bevende lippen ook hebben kunnen uitbrengen ?

Een visschersvrouw moet een dapper hart bezitten. Zij moet flink en moedig de scheidenssmart kunnen doorstaan ; want haar geheele leven is daarvan vervuld.

Reeds als klein meisje ziet zij telkens en telkens weer haar vader en haar groote broers heengaan, later haar bruidegom; is zij vrouw geworden, haar man; als moeder haar zoons; en zelfs als zij oud geworden is, wordt nog het arme moederhart geschokt door het afscheid nemen van geliefde panden. Als een leger uittrekt ten strijde, dan bloeden er óók talloos vele harten. Maar slechts éénmaal behoeft dan een vrouw of moeder een hartbrekend vaarwel te zeggen. De visschersvrouw daarentegen moet dit haar gansche leven doen. Hoe velen zijn er, die daar aan gewennen?

Vrouw Korenhof wist, dat zij er n o o i t aan wennen zou. Hetzelfde harteleed, dat haar nú verscheurde, zou telkens en telkens opnieuw haar deel zijn, iederen keer als haar jongen aan vaders zij het dorp verliet om naar zee te gaan.

Wat vlogen die laatste dagen toch om, die laatste, kostbare dagen! Ze waren kostbaar, maar toch o zoo pijnlijk en zwaar voor de arme moeder. Als zij vader en zoon zoo blijde over de naaste toekomst hoorde spreken, dan wist zij niets beter te doen dan te zwijgen en zich te beheerschen en haar trekken in bedwang te houden. Maar, zou het haar mogelijk zijn, om voor Matthijs, die zijn moeder zoo goed kende, haar innerlijke gevoelens verborgen te houden?

Het gelukte haar vrijwel. Zóó wel zelfs, dat toen zijn uitrusting gereed lag op een stoel: het visscherspak met den »Zuidwester« er boven op, hij in verrukking tot zijn moeder zeide: »Ik zal alles eens aantrekken, Moeder! En dan moet u eens zeggen, of ik niet een echte zeeman ben.«

Hij trok het alles aan, zette zijn »Zuidwester« op en ging toen vóór haar staan.

Maar nu werd het vrouw Korenhof te veel. Het was

haar onmogelijk om in de verrukking van den knaap te deelen. En toen zij in haar stomme smart haar oogen van hem afwendde, toen voelde hij, dat zijn moeder leed, ja bitter leed. Hij had het niet genoeg ingedacht, wat het voor haar wezen moest, als hij wegging. Hoe had hij in zijn vreugde dat kunnen vergeten! Zijn arme, lieve moeder!

Met een ruk wierp hij zijn »Zuidwester« af. Een paar ruige armen werden om moeders hals geslagen en een berouwvolle stem klonk in haar oor: »Heb ik er kwaad aan gedaan, met naar zee te willen gaan, Moeder? Had ik bij u moeten blijven?«

»Neen, jongen, neen! Je moogt gaan!« En onder een heeten tranenvloed drukte de moeder zijn blonde hoofd tegen zich aan. »Ik zal er wel over heen komen, en God zal mij wel helpen en sterken. Dat zal Hij.«

Het hart van Matthijs werd rustiger onder deze woorden. Zijn vroolijk jongenshart voelde zich spoedig van den last ontheven. »Wees dan niet meer bedroefd, Moedertje! Ik zal u schrijven, als wij in Engeland zijn, een langen brief, Moeder! en daar zal van alles in staan,« smeekte hij.

Nog inniger en vaster drukte vrouw Korenhof den knaap tegen zich aan en deed bovenmenschenlijke inspanning, om haar aandoeningen te bedwingen.

»En wij blijven dezen eersten keer niet zoo heel lang weg, Moeder! En ik zal wat moois voor u koopen in Engeland, iets heel moois, het mooiste wat ik krijgen kan, en dat breng ik mee. En dan,« vervolgde hij, »moet u maar niet zoo ongerust zijn. Vader is ook altijd weer goed thuisgekomen. Hij heeft nooit een ongeluk gehad. Vader zegt altijd: hij is in Gods handen en dat ben ik toch ook.«

»Ja, jij ook, mijn lieve jongen,« vermocht de moeder nu uit te brengen. Die laatste opmerking had haar ge-

troost. Zij waren beiden in Gods handen en dat waren machtige handen en trouwe handen en genadige handen.

De avond vóór het vertrek was aangebroken. Voor het laatst waren vader, moeder en zoon bijeen. Het was de gewoonte van Korenhof, om vóór zijn heengaan den honderdzeventen Psalm voor te lezen. Het waren welbekende klanken, want ze waren al bij zoo menig afscheid vernomen. Vader behoefde haast niet in den Bijbel te zien, omdat hij de woorden nagenoeg van buiten kende. Moeder kende ze ook van buiten en prevelde ze zachtjes na en ook Matthijs kende ze van buiten. Hij was gewoon, om ze na vaders vertrek nog eens zijn moeder voor te lezen, om haar daarmee te troosten. Ach, nu zou geen jongensstem die liefelijke troostwoorden in de eenzame woning herhalen. Alléén zou zij achterblijven . . . gansch alleen.

Alleen? . . . Is God dan niet aan alle plaatsen? Zou Hij niet met haar willen zijn? Heeft Hij niet gesproken: »Ik zal u niet begeven, Ik zal u niet verlaten?« Stond het niet geschreven in den Psalm, dien haar man bij het afscheid voorlas: »Doch roepende tot den Heer in de benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij ze gered uit hunne angsten? Meer dan eens stond het daar geschreven. Ja, het was zeker: Hij zou bij haar zijn en naar haar hooren, evengoed als Hij wezen zou bij haar geliefden, »die met schepen de zee bevoeren, handel doende op de groote wateren.«

Toen de volgende morgen aanbrak, moesten Korenhof en zijn zoon reeds vroeg vertrekken. Zij hielden zich allen zoo goed als zij konden; maar er werd niet veel meer gesproken. Alleen Matthijs zei, terwijl hij zich voor het laatst tegen zijn moeder aanvlijde: »In Zijne handen, Moeder! Denk daar altijd maar aan.«

Zij streelde voor het laatst zijn wangen en mompelde

een gesmoorde zegenbede en toen zag zij hen heengaan. Zoolang mogelijk wuifden zij haar toe, maar eindelijk was het geliefde tweetal uit haar oogen verdwenen en keerde vrouw Korenhof alleen in haar woning terug. Wat kon zij beter doen in deze eerste oogenblikken van bittere scheidenssmart, dan den Bijbel te nemen en op te slaan en nog eens te lezen dezelfde woorden, die haar jongen vroeger placht te herhalen, als zij samen, na afscheid van Vader genomen te hebben, weer in huis kwamen ?

»Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, zoo voerde Hij ze uit hunne angsten, Hij doet den storm stilstaan, zoodat hunne golven zwijgen. Dan zijn ze verblijd, omdat zij gestild zijn en dat Hij ze tot de haven hunner begeerte geleid heeft.«

Nooit zooals nu hadden deze woorden zulk een vertroostenden en versterkenden invloed op haar. Helderder en duidelijker dan ooit zag zij in, dat het leven en het lot van haar man en haar kind rustten in de handen van den Almachtige, die de zee geformeerd had en aan Wien de stormen en de wateren gehoorzaam zijn. »In Zijne handen« had haar jongen gezegd. En dat was zoo. Met haar gansche hart kon zij de twee geliefden overgeven in Zijn Vaderhanden. Het was wèl ; ja het zou àlles wèl zijn, wat Hij over hen beschikt had. In Zijne handen waren zij veilig en wèlgeborgen.

Een brief ! Wanneer zou er een brief komen ? De eerste dagen kon dat natuurlijk nog niet. Maar toen er vier, vijf dagen na het vertrek verstreken waren, begon vrouw Korenhof er verlangend naar uit te zien. Van haar man had zij menigmaal een brief uit Engeland ontvangen. Opgewekte brieven waren dat meestal geweest. Hoe menigmaal moest Matthijs ze haar voorlezen en wat waren dat dan heerlijke uurtjes ! Nu verwachtte

zij voor het eerst een brief, geschreven door haar jongen. O, hoe reikhalzend zag zij daarnaar uit ! Als zij dien brief maar eenmaal had, dan zou het haar zijn alsof de afstand, die hem van haar scheidde, niet meer zoo ver was. Het zou haar wezen alsof zijn lief open jongensgezicht haar van tusschen de regelen tegenlachte en alsof zij zijn vroolijke stem weer hoorde. Ja, als de brief maar kwam, dan zou dat gevoel van eenzaamheid wel wat verminderen, dan zou haar hart van nieuwe hoop en blijdschap weer gaan opleven.

Als vrouw Korenhof des avonds haar deur en vensters sloot, dacht zij : »Morgen, morgen, dan zal de post mij den brief misschien wel brengen.« En als de brievenbesteller des morgens haar huisje voorbijliep, dan hoopte zij weer op den avond. Zij wist, ja zij wist het zeker : het eerste werk van haar jongen zou zijn om haar te schrijven. Zoodra hij maar een rustig oogenblik en een rustig plaatsje vond, zou hij dadelijk gaan zitten en aan het papier toevertrouwen, alles wat hem wedervaren was, alles wat zijn hart vervulde. En de eerste de beste gelegenheid zou hij aangrijpen om zijn brief te verzenden.

Viermaal op een dag op vaste tijden kwam de postbode haar woning voorbij ; en tegen den tijd, dat hij komen moest, kon vrouw Korenhof het in haar huisje niet uithouden. Zij ging aan de deur staan om hem te zien aankomen. Ze kende zijn manieren. Als hij met geregelde snelle stappen voortliep aan de overzijde van den weg en dan bij het naderen van haar huisje nog wat harder doorstapte, dan wist zij al dadelijk, dat hij voorbij zou gaan, en dat in zijn brievenstasch niets was aan haar adres. De man had een gevoelig hart. Het was alsof hij gevoelde, dat hij de drager en de bringer was van zooveel wel en wee. Het was alsof hij wist, dat die eenzame vrouw, staande in de deur van

haar woning, hem als een bringer van goede tijding beschouwde; en alsof hij — zoolang hij aan die begeerte niet kon voldoen — haar niet met een ijdele hoop mocht vleien en haar niet noodeloos in spanning mocht houden.

Maar eindelijk, eindelijk brak er een morgen aan, waarop de goede postbode niet de overzijde van den weg koos, maar recht op de deur toeliep, waar zij naar hem stond uit te zien met verlangende, vragende oogen. Van verre reeds had hij een brief uit zijn tasch gehaald van een buitenlandschen postzegel en postmerk voorzien. En hij hief, zoodra hij vrouw Korenhof in het oog kreeg, het witte, vierkante stukje papier omhoog. Ja, nu had hij eindelijk een brief voor haar. En dat verheugde hem.

Het hart van vrouw Korenhof sprong op van vreugde, toen zij in de verte het vierkante stukje wit papier zag. Daar was hij eindelijk, de zoo lang en zoo vurig begeerde brief!

Ja, het was een brief van haar jongen! Zij herkende reeds aan het adres dadelijk zijn vlugge, loopende hand. Haar man kon beter visschen, varen en zeilen dan schrijven, hij ging liever met sloop om dan met pen en inkt. Het kostte moeder de vrouw altijd verbazend veel inspanning en moeite om zijn onduidelijke woorden te ontcijferen. Maar Matthijs verstond de schrijfkunst goed. Hij had in zijn kinderjaren, waarin ziele hem zooveel aan huis bond, ruimschoots tijd en gelegenheid gehad om netjes te leeren schrijven en zich goed en duidelijk op het papier uit te drukken, en hij had van dien tijd en die gelegenheid een goed gebruik gemaakt.

»Een brief voor u, vrouw Korenhof!« riep de postbode vroolijk. »En geen kleintje ook! Ik ben blij, dat ik hem kwijt ben,« vervolgde hij lachend; »want hij

woog zwaar in mijn tasch. Het is er dan ook een met dubbele port.«

Wat een dikke, zware brief ! Daar kon wat in te lezen staan ! »Dank je, dank je wel !« sprak zij tot den brievenbesteller. Zij vond, dat ook hij eenig deel had in haar vreugde. Hij had immers den brief gebracht ! En de man voelde bij het aanhooren van deze dankbetuiging wat het zeggen wil, een boodschapper te zijn van goede tijding.

Vrouw Korenhof drukte in haar eerste vervoering den kostbaren brief aan haar borst. Zoo ging zij er mee naar binnen en deed de deur achter zich op slot. Zij wilde niet gestoord worden, terwijl zij las, wat haar lieve jongen haar te zeggen had. Alléén wilde zij van haar pas verworven schat genieten. Zij nam de schaar uit haar naaidoos en knipte voorzichtig het couvert open. Zij wilde niet scheuren of schenden wat haar zoon haar toegezonden had. En daar deed zij wel aan, de moeder, want Doch neen, laat ons de geschiedenis niet vooruitloopen.

Voorzichtig nam zij nu uit het opengeknipte couvert de geschreven velletjes. Er zat iets hardts daartusschen. Wat zou dat zijn ? Met een kreet van vreugde liet zij zich op haar stoel nedervallen ; want in haar bevende handen hield zij het sprekend gelijkend portret van vader en zoon. Zij hadden hun visscherspak aan en hun »Zuidwester« op het hoofd. Het was of zij beiden haar aankijken met vroolijke oogen en of ze zoo dadelijk hun mond zouden openen en vragen : »Wat zegt ge nu wel van zulk een verrassing ? Hadt gij dat nu wel kunnen denken ?«

En dan die brief, die lange brief van haar jongen ! Nauwkeurig beschreef hij daarin al de bijzonderheden en de indrukken van zijn eerste zeereis. Die eerste reis was tot nu toe heel voorspoedig geweest. Er had wel

eens een flink briesje gewaaid en het schommelen van het vaartuig had hem in het begin wel eens zeeziekte bezorgd, maar het was spoedig over geweest en met stormen of gevaren had hij nog geen kennis gemaakt.

Haar man had haar meermalen van zulk een voorspoedige reis op een kalme zee verteld, maar de levendige, opgetogen beschrijving van den jongen verplaatste haar als het ware op het schip, zoodat ze hem zich daar duidelijk kon voorstellen. Hoe hij leerde het schip te besturen, met het vischtuig om te gaan, vermeldde hij alles nauwkeurig; en ook, hoe heerlijk hij sliep in de kleine kajuit, en hoe de scheepskost hem smaakte. »Nu ik niet meer zeeziek ben, Moeder! word ik elken dag nóg gezonder en sterker. U kunt het zien op mijn portret.« En dan vertelde hij, hoe mooi de zee was 's morgens, als de zon opging; en 's avonds als zij nederdaalde aan den westelijken horizon; en ook 's nachts als de maan scheen over de golven. Hij vertelde hoe gelukkig zijn leven nu was, met Vader op zee en . . . hoeveel hij altijd dacht aan zijn lieve, lieve moedertje. Zij waren nu aangekomen in een kleine Engelsche kustplaats. Dáár zat hij nu zijn brief te schrijven en daar hadden zij samen hun portret laten maken om moeder te verrassen. »Nu kunt u ons toch zien, hé Moedertje! En als u nu heel, heel erg naar ons verlangt, dan moet u maar eens naar ons kijken. Dat zal wel helpen,« stond aan het einde van zijn langen brief.

Dat zij naar de beeltenissen van het geliefde tweetal kijken moest, als haar verlangen al te sterk werd, was een overbodige raad van Matthijs. Of ze dikwijls naar het portretje keek! . . . Zij kon er haar oogen niet van af houden. Het was het allereerste, wat haar blik des morgens vroeg zocht. Midden onder haar werk liep ze telkens naar den schoorsteen om zich te verlustigen in den aanblik van die geliefde bekende trekken; en 's avonds,

vóór zij naar bed ging, rustte haar oog er nog op en kon zij er niet van scheiden. Als zij uitging om boodschappen te doen of om haar vrienden te bezoeken, wikkelde zij het portret in papier, opdat het niet vuil zou worden en dan nam ze het mee in haar zak. Dat deed zij in de allereerste plaats, opdat zij het bij zich zou hebben en er gedurig naar zou kunnen zien ; maar zij nam het ook mee, om het door haar familieleden en vrienden te laten bewonderen.

En bewonderen deden zij ook ! Hoe zwol haar het hart van blijdschap, als zij de verschillende opmerkingen hoorde. »Wat een mooi portret ! En wat lijkt het sprekend ! 't Is of je ze levend vóór je ziet ! Wat een ferme jongen is Matthijs toch geworden ! Wie had ooit kunnen denken, dat zoo'n stumperdje nog zoo'n zeeman zou zijn geworden ! «

O, dat portret ! Het was een bron van genot voor haar en het verzoette haar de eenzaamheid. Ze hadden niets beters kunnen bedenken, die twee daar in Engeland, om haar te verblijden.

Eindelijk brak de tijd aan, waarop naar de berekening van vrouw Korenhof het schip, waarop haar man en zoon zich bevonden, zich weder op de terugreis zou begeven. Hoe schoon en kalm het weder tot hiertoe was geweest, nu sloeg het opeens om. Donker en zwart was de lucht en zware stormen kwamen op uit het Noordwesten. Ach, nu werd het ook donker in het hart van vrouw Korenhof en stormen van angst en vrees beroerden hare ziel. In huis kon zij het niet meer houden. Zij liep onophoudelijk naar het strand en dan beefde haar hart van ontzetting, als zij die wilde, hooge golven met hun schuimende koppen zag komen aanrollen. Daar stond zij en tuurde over de onstuimige zee, hoewel ze wist, dat het scheepje, waarop de haren zich bevonden, toch niet onder het bereik van haar oogen zou komen. En

als zij daar dan een tijdlang gestaan had, dan was het of een onzichtbare macht haar weer huiswaarts dreef. Dan vluchtte zij met sidderend hart naar haar eenzame woning. Maar de wreede stormwind vervolgde en verontrustte haar ook dáár. Hij loeide door den schoorsteen en beukte tegen de deur en de ruiten en gierde om de woning heen. De eene woeste vlaag was nog niet verdwenen, of de andere kwam weer opzetten met vernieuwd geweld. Dagen en nachten hield de storm met korte tusschenpoozen aan. Het was of hij telkens in dien korten tusschentijd nieuwe kracht opdeed, om daarna met nog grooter hevigheid te woeden. Hoe rusteloos waren de dagen en hoe angstig de slapeloze nachten ! Wat had de arme, eenzame vrouw en moeder, wier hart zoo bekommerd was over het lot van haar man en zoon, moeten beginnen, als God zich niet over haar ontfermd had ? Maar Hij ontfermde zich over haar.

»Ik zal den afscheidspsalmen lezen,« dacht zij, en zij sloeg haar Bijbel op en daar vond zij weer de woorden : »Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, heeft Hij hen gered uit hunne angsten.« Vier keer stond dat er in. Er stond niet bij dat het gevaar voorbij ging. Neen, Hij redde hen uit hunne angsten. Zij was nu zoo angstig en haar jongen zou het óók wel zijn. Er was immers een stormwind opgestoken, die hare golven omhoog verhief. »Zij rijzen op naar den hemel, zij dalen neder tot in de afgronden, hunne ziel versmelt van angst,« stond in den Psalm geschreven. Doch . . . daar stond ook : »Roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, zoo voerde Hij hen uit hunne angsten.« Hij kon stilte gebieden op de zee en hen veilig in de haven brengen. Hij kon ook het hart rustig maken in doodsgevaar en leeren om alles, leven en dood, vertrouwend in Zijne handen over te geven.

»In Zijne handen ! . . . « Had Matthijs dat niet ge-

zegd, toen hij wegging? Ja, dat had hij. En dat had hij geloofd. Was hij dan niet veilig en wèl geborgen in die trouwe Vaderhanden?« Dàt wil ik gelooven; dáár-aan wil ik mij vasthouden,« sprak zij in stilte en zij hief haar ziel op tot God en vroeg Hem om haar, haar man en kind te voeren uit hunne angsten en hen te leeren om zich in leven en in sterven aan Hem vertrouwend over te geven.

»Ik moest het weer eens vergeten en dat wil ik niet,« dacht vrouw Korenhof. En toen nam zij het portret, doopte haar pen in den inkt en schreef op het witte reepje papier, dat onder het portret was, zoo duidelijk zij kon: »In Zijne handen.«

»Ziezoo, nu zal ik er altijd aan denken,« dacht zij en zij legde zich ter ruste. Als liefelijke, schoone harpakkoorden ruischten de woorden: »In Zijne handen«, nog na in hare ziel. Het werd stil in haar binnenste, rustig en kalm als een onbewogen meer. Het was goed, het was wèlgedaan, alles wat God de Heer deed. Zijn doel was wijs en heilig en genadevol. Hare geliefden waren wèlgeborgen in Zijne handen.

Dicht bij de kust van Schotland woedde de storm met nog heviger geweld dan vrouw Korenhof vermoedde. Met zonnig, helder weer had de visschersvloot de terugreis ondernomen, maar reeds zeer spoedig daarna had het noodweer haar overvallen en de mannen hadden het zwaar te verantwoorden. Met groote verbaasde oogen stond Matthijs rond te kijken op het waggelende schip. Op zijn manier trachtte hij de pikbroeken, die wel meer zulke orkanen hadden meegemaakt, te helpen, om het schip te redden. Maar zijn handen waren nog zoo onbedreven, hoe goed zijn wil ook wezen mocht. Opeens voelde hij zijns vaders krachtigen arm om zijn middel geslagen. Hij werd opgelicht en weggedragen; en vóórdat hij het wist, bevond hij zich in de kajuit.

»Je moogt niet langer boven blijven,« klonk vaders stem barsch en luid boven het geloei van den storm den knaap in de ooren. »Blijf daar, Matthijs ! tot ik je roep.« En weg was hij weer, naar boven op het dek.

Zoolang Matthijs boven bij zijn vader was geweest, had hij zich flink gehouden en geen angst gevoeld. Maar nu hij zich alleen bevond in de enge kajuit, nu hij het geloei en gebulder van de razende stormvlagen en het gebeuk van de golven tegen de wanden van het schip hoorde, nú werd het hem bang te moede. Het vaartuig slingerde en stampde, alsof geen menschenhand het meer vermocht te beteugelen ; alsof het een speelbal was van den orkaan, die het straks tot splinters slaan zou.

»Vader, Vader !« kreet de knaap in zijn doodsangst. Maar niemand hoorde zijn stem. Het geraas van den stormwind overstemde dat zwakke geluid.

»Vader ! laat mij bij u mogen zijn !« riep hij nogmaals. »O, Moeder ! . . .«, want het schip maakte op dat oogenblik een vreeselijk slingerende en draaiende beweging. Het scheen hem toe, of het in een ontzaglijk diepe kolk naar beneden werd gesleurd.

»O, Moeder !« Bij het uitspreken van haar naam voerde zijn verbeelding hem ver weg over de woeste, verbolgen zee naar zijn geboorteplaats. Hij zag het huis, waar hij altijd gewoond had. Ook daarginds woedde de storm, maar de golven konden Moeders woning niet bereiken. Zij stond veilig en hoog boven de water-vlakte. Maar het geluid van den wind werd daar toch gehoord in zijn volle, hevige kracht. De lieve eenzame moeder zou dat geluid óók hooren en zij zou de zware wolken zien drijven door de lucht en zij zou sidderen, sidderen om hem. Hoe goed kon hij zich haar angst en vrees voorstellen ! Overdag zou zij gedurig naar het strand loopen en 's nachts zou zij op haar bed rust

noch duur hebben en geen slaap zou haar oogen luiken. Heen en weer zou zij loopen door het zoo wèlbekende vertrekje. Maar méér nog dan dat zou zij doen, ja, dat geloofde hij vast. Zij zou van het boekenplankje den ouden Bijbel nemen, hem op de tafel leggen en dan die plaatsens opslaan, waar geschreven staat, dat God een Helper is ten dage des kwaads en in het aangezicht des doods. Dan zou zij nederknielen en haar beangstigde ziel uitstorten voor Hem, die de zee en de golven gebiedt en zij zou hare geliefden opdragen aan Zijne almachtige en liefderijke hoede. God zou haar hooren. Hij zou ook hèm hooren. »Wees met ons, lieve Heer! Laat mij rusten in Uwe handen,« zoo bad hij. Toen voelde hij sterk en vast de teedere banden van Gods genade en liefde. Het was alsof ze hem omvatten, zoo getroost, gesterkt en kalm voelde hij zich. »Als Vader dat weet, dan zal hij mij wel bij zich willen houden. Ik moet Vader gaan zeggen, dat ik niet bang ben. Ik wil bij hem zijn en met hem sterven, samen, niet hier alleen in dit hokje.« En Matthijs duwde de kajuit open en kroop naar boven.

In het eerst zag zijn vader hem niet, in den hevigen strijd, dien hij te voeren had tegen de elementen. Maar toen hij vlak bij hem was gekomen, merkte hij hem op.

»Wat, ben je weer hier gekomen?« riep hij verschrikt en toornig. En bij deze woorden wilde hij den jongen wederom naar zijn schuilplaats brengen.

»Ik zal wel gaan, Vader! als het moet,« sprak Matthijs. »Maar o, ik zou zooveel liever hier met u sterven, dan daar alléén. Vader, laat me bij u blijven. Ik ben niet bang, Vader! Moeder bidt voor ons, dat geloof ik zeker; en ik weet dat ik in Gods handen ben.«

Temidden van al het geraas hoorde Korenhof toch wel, wat de jongen zei. Maar er was geen gelegenheid om antwoord te geven. »Terug! jongen, terug!« gilde

hij, want een verschrikkelijke stortzee kwam aanzetten en sloeg over het schip. De vader strekte de armen uit om den jongen te grijpen. Maar hij tastte mis, want het schuimende water verblindde hem de oogen. De stortzee sloeg over hem heen; hij bleef echter staande, maar Matthijs was tegen dat geweld niet bestand. De geweldige golf nam den tengeren knaap op zijn schuimenden kop als ware hij een veertje en sleurde hem mee in de kokende golven.

Toen de stortzee over het schip was heengeslagen, zag Korenhof dadelijk, wat er gebeurd was. Zijn jongen overboord! Leeuwenmoed en doodsverachting greep den vader aan. Gered moest hij worden, wàt er ook gebeuren zou. Met behulp van zijn mannen en met schier bovennatuurlijke inspanning werd de kampstrijd ondernomen. Korenhof kon het nooit navertellen, hoe hij zijn zoon bereikte, hoe hij hem greep, en hoe lang hij hem krampachtig vast moest houden boven het water, eer hij hem vóór zijn voeten op het dek zag nederliggen.

Waarom moest de storm gaan bedaren, juist toen de vader zijn zoon in de kajuit had gedragen? Waarom moesten de donkere wolken zich vanéén scheiden; en waarom moest een vriendelijke ster met stralenden glans nederblikken op het geteisterde scheepke, juist op het oogenblik, waarop het tot het bewustzijn van den ongelukkigen vader doordrong, dat de levensgeesten van zijn zoon geweken waren; dat de storm hem had gedood?

Waarom?

Wij zijn zoo kortzichtig en zoo snel met ons »waarom?« Dit aardsch bestaan van ons en van de onzen heeft groote waarde, o zeker; en wij doen alles om het te behouden en te verlengen. Maar wij moesten toch niet zoo troosteloos en wanhopig staan, wanneer het Gode in Zijn wijzen raad heeft goedge gedacht om den

geest van een onzer geliefden los te maken van het aardsche omhulsel en hem te brengen op de plaats van storelooze vreugde en gelukzaligheid. De hemel moest ons niet zoo ver schijnen ; het leven in de zalige woningen des lichts niet zoo onbereikbaar, zoo vaag. Wij moesten meer trachten hen, die heengingen, ons voor te stellen verheven boven alle zonde en strijd, bevrijd van alle leed en smart, altijd ziende het aangezicht des Vaders en de heerlijkheid des Eéngelborenen. En als het een kind is, dat van ons heenging, is het dan niet een blijde troost te denken, dat ons kind is bij Hem, die sprak : »Laat de kinderkens tot Mij komen, verhindert ze niet, want hunner is het Koninkrijk der hemelen ?«

De arme vader kon in deze eerste oogenblikken nog niet zóó denken. Stom stond hij daar en veegde met zijn ruwe handen de natte lokken van het voorhoofd van den knaap. Een van de mannen, die bij hen waren, wendde nog pogingen aan om den jongen bij te brengen, maar de oogen bleven gesloten, de wangen bleek, en de ademhaling kwam niet terug. En toen in de bitterheid en diepe smart zijns harten deed de vader Davids weeklacht hooren : »Ach, mijn zoon, mijn jongen, dat ik, dat ik voor u gestorven ware ! Mijn zoon, mijn jongen !«

Toen dacht hij aan zijn vrouw. Hoe zou hij zonder haar eenig, haar dierbaar kind durven thuiskomen ? Hoe zou hij het haar zeggen ? Waarom had hij hem haar niet gelaten ? Waarom had hij niet tevreden kunnen zijn met zijn beterschap, zonder hem daarom mee te nemen naar zee ?

In wilde wanhoop lag hij geknield bij het lijk van zijn zoon ; en de mannen, die bij hem waren, voelden, dat hier geen woord van troost kon gesproken worden. Ze stonden verslagen bij den aanblik van den dooden knaap, die door zijn vriendelijken aard aller lieveling was geworden, en van diens vader, wiens hart gebroken scheen.

Maar God zelf zou troosten. Hij, die den toegang heeft tot ieders hart, Hij zou zorgen, dat deze vader niet bezweek, maar dat dit groote verlies hem dichter bracht tot Hem. En is dat niet het heilig en heerlijk doel van ieder verlies, dat God ons toezendt?

In een van de kleine kustplaatsen van Schotland stond dicht bij de dorpskerk een eenzame pastorie. Daarin woonde een predikant met zijn echtgenoot, welke van Hollandsche afkomst was. Zij woonden daar slechts met hun beiden. Maar nog niet heel lang geleden was het drukker en levendiger geweest in de nu zoo stille woning. Een levenslustige knaap deed de kamers en gangen dikwijls weergalmen van zijn vroolijk gezang. Blijdschap en zonneshijn bracht hij mee, als hij binnenkwam.

Ach Willy, lieve kleine Willy! . . . Hoe zoet, hoe liefelijk was uw bezit voor uw ouders! Hoe waart gij de lust hunner oogen, de vreugde huns harten! Hoe verheugden zij zich in ieder blijk van uw verstands- en geestesontwikkeling! Welke heerlijke, schoone verwachtingen koesterden zij in hun hart voor de toekomst van hun eenigen lieveling!

Slechts weinige weken geleden was dit kind van hen heengegaan. Een hevige ziekte had plotseling het veelbelovend knaapje aangetast. Toen volgden een paar dagen van angstige spanning, vol hoop en vrees; en nachten, slapeloos door hen doorgebracht, wakende aan zijn bedje. O, die strijd tusschen leven en dood, dat machteloos moeten aanzien pijn en benauwdheid; die laatste stuiptrekkingen, die laatste blik!

Daar lag het beminnelijk jongske, de lieve, kleine Willy, bleek en roerloos! Afgesneden was dat dierbaar leven, onherroepelijk, onverbiddelijk van hen weggerukt.

Verpletterd waren de ouders door dezen slag. Het duurde dagen, eer de Evangelietroost, dien de predikant

zoo menigmaal aan andere beroofde vaders en moeders gebracht had, zijn kracht deed gelden aan deze zwaar beproefde ouders. »Ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij, o Heer! hebt het gedaan!« Verder konden zij het niet brengen in de eerste dagen van hun felle smart. »Gij hebt het gedaan, o Heer! Gij hebt het gedaan!« Deze wetenschap onderdrukte ieder bitter woord, iedere bittere gedachte: want alles, wat Hij doet met Zijn kinderen, kan niet anders zijn dan heilig, wijs en goed. Dat zeide hun hun verstand, maar hun hart werd er nog niet door vertroost. Doch eindelijk, na vele dagen, begonnen de oude liefelijke beloften en troostwoorden des Heeren hun gezegenden invloed te doen gelden. Als verzachtende balsem druppelden zij neder in hunne gewonde ziel, en het was nu niet langer meer alleen een verstandelijk berusten in Gods doen. Zij leerden nu met stille, zoete vreugde denken aan hun lieven Willy, als aan één van die kleinen, wien het Koninkrijk der hemelen, het zalig Vaderhuis, werd toegezegd door Hem, die ze hier op aarde in de armen nam en zegende. Zij wisten hun lieveling veilig in Zijne handen, voor eeuwig en altoos beveiligd voor iedere booze macht.

Iederen avond als de schemering viel, wandelde de predikant met zijn vrouw naar het kleine dorpskerkhof, waar het stof van hun Willy rustte. Soms bleven zij daar lang, wel eens zóó lang, totdat het donker werd en de sterren aan den hemel begonnen te schitteren.

»Als het hier beneden donker wordt, wordt het daarboven licht,« placht de predikant te zeggen, als hij naar boven staarde naar die wonderbare pracht. Dan drukte zijn vrouw zijn hand. Zij begreep zijn woorden. Was het voor hen niet duister geweest, toen zij hun dierbaar kind aan den donkeren schoot der aarde hadden moeten toevertrouwen? Maar was het niet licht geworden, toen zij naar Boven hadden leeren zien? Ja, toen waren de

nevelen opgeklaard en hun ziel was vertroost en verblijd geworden.

Aan den avond, volgende op dien, waarop die hevige orkaan had gewoed, zat het echtpaar weder op de eenige bank, die op het kerkhof stond, dicht bij Willy's graf. Vlak naast de plaats, waar het stoffelijk overschot van hun zoontje rustte, was een nieuw graf gedolven. Een hoop aarde lag naast den kuil en de spade stak er in.

»Ik ga morgen mee, als je dien kleinen zeeman gaat begraven, die omgekomen is in den storm,« sprak de predikantsvrouw en zij keek naar de plek, waar haar lieveling rustte en naar die andere plek daarnaast, die geheel gereed was om den vreemden knaap uit haar geboorteland te ontvangen.

De gedachten van man en vrouw waren dien avond geheel en al vervuld van de aangrijpende geschiedenis, die zij dezen morgen gehoord hadden. Er was een visscherspink, die reeds op de terugreis naar Holland was, de haven van dit dorp binnengelopen. Er was in het vreeselijk noodweer van den vorigen avond een jongen over boord geslagen en verdronken. Zijn vader wilde hem niet in de zee, maar hier op het kerkhof van dit dorpje doen begraven; en aan den predikant was verzocht om bij de begrafenis een woord van troost te spreken. De knaap, wien het ongeluk was overkomen, was een eenig kind, en dit was zijn eerste zeereis geweest.

Een eenig kind, evenals hun Willy en omgekomen op zee, op zijn eerste reis! Zijn moeder leefde nu nog in gelukkige onwetendheid. De droevige tijding kon haar nog niet bereikt hebben. Zij dacht haar kind nog levend en gezond en verwachtte hem thuis te zullen zien komen. O, hoe zou zij verlangen naar dat oogenblik! Hoe zou zij naar hem uitzien en de dagen en de uren tellen! Nooit zou dat oogenblik aanbreken, nooit zou dat verlangen vervuld worden! Haar zoon zou niet weder-

keeren. Hier, in vreemden grond, zou zijn lichaam ter ruste worden gelegd. Op zekeren dag zou de vader zijn woning binnentreden, maar zonder zijn zoon alleen

Het hart van Willy's moeder kromp inéén van medelijden, als zij dacht aan het nameloos wee, dat die haar onbekende moeder aan de overzijde van de zee te wachten stond. Zij voelde het in den waren zin des woords mee. Het was nog zooveel erger dan wat zij had doorgemaakt. Zij had immers haar Willy mogen oppassen in zijn laatste ziekte. Zij had met en voor hem gebeden, hem op zijn ziekbed woorden van hoop en troost mogen toefluisteren, die soms een blij lachje op zijn pijnlijke trekken te voorschijn hadden geroepen. Zij had den laatsten zucht van hun kind mogen opvangen en zijn kleine handen mogen vouwen als in het gebed op zijn borst. Maar de moeder van dezen knaap had al die voorrechten moeten missen. Zij had haar jongen zien heengaan, om het lot en de gevaren van zijn vader te deelen, en een ongeluk op zee had dat jonge leven afgesneden. Zij had haar kind niet mogen wederzien, zelfs niet zijn stoffelijk overschot; en hare oogen zouden de plaats niet aanschouwen, waar hij werd nedergelegd.

Maar één ding stond bij haar vast. Zij zou het graf van dien kleinen vreemdeling verzorgen evenals het graf van haar eigen zoon. Van dezelfde rozen, die bloeiden en geurden op Willy's rustplaats, zouden er ook bloeien en geuren op de zijne. Van de blauwe vergeetmijnetjes en de witte leliën, die groeiden in de aarde, die Willy's overschot bedekten, zou zij de helft overplanten op het plekje, waar de zoon van den zeeman zou worden neergelegd. Zij zou de beide graven met dezelfde liefde en teederheid verzorgen, alsof het één graf was. En de moeder, die treuren en weenen zou om het verlies van haar ééngeborene, zij zou weten dat het graf van haar

kind niet eenzaam en onverzorgd zou zijn. Morgen zou zij aan den vader die boodschap medegeven voor zijn vrouw ; maar ook nog een andere boodschap, een nog betere.

Het was een overschoone morgen. De lucht was zoo blauw, en de zon lachte zoo vriendelijk. Zacht klotsten de golven tegen de rotsige kust. De storm was tot zwijgen gebracht, slechts een zacht en luchtig koeltje deed de bladeren van de populieren en de treurwilgen van het kerkhof ritselen. Langzaam schreed de zwarte stoet langs het kerkpad voort. Achter de met een zwart laken bedekte baar wankelde de vader met gebogen hoofd en verduisterde oogen. Slechts ééne droevige gedachte vervulde zijn hart : hij ging zijn jongen begraven. Zijn hoop, zijn lust, zijn vreugde werd hier in dit vreemde land, op dit plaatsje aan Schotland's kust, neergelegd. Zonder hem zou hij wederkeeren en het hart der moeder zou breken.

Het doel van den tocht was spoedig bereikt. En toen de vader de kist in het open graf zag nederdalen, toen moest hij zijn lippen op elkander klemmen om niet los te barsten in de oude klacht : »Och, mijn jongen, dat ik, dat ik voor u gestorven ware. Mijn zoon, mijn jongen !« Maar hij hield zijn weeklacht in.

De predikant was een Engelschman. Door zijn huwelijk met een Hollandsche vrouw had hij geleerd om zich ook in die taal tamelijk goed uit te drukken. Hij, die nog zoo kort geleden eveneens zijn eenig kind had zien henengaan, verstond zoo goed wat deze vader lijden moest en welken troost hij noodig had. Het gebed, dat hij opzond, welde op uit het diepst van zijn ziel. Het was een smeekbede om genade, om troost, om licht voor het vaderhart, dat verbrijzeld was ; en voor het moederhart aan de overzijde van de zee, dat straks zoo fel gewond zou worden.

Korenhof hoorde ieder woord en eveneens wat de predikant las uit het boek der Openbaring van den nieuwen hemel en de nieuwe aarde, waar geen zee meer zal zijn, en waar God alle tranen van de oogen afwischte, en waar geen dood, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite meer zal zijn. Hij hoorde dat alles wel, maar het drong niet tot zijn hart door. Het was hem of hij onvatbaar was voor elken troost, zelfs voor den troost des hemels.

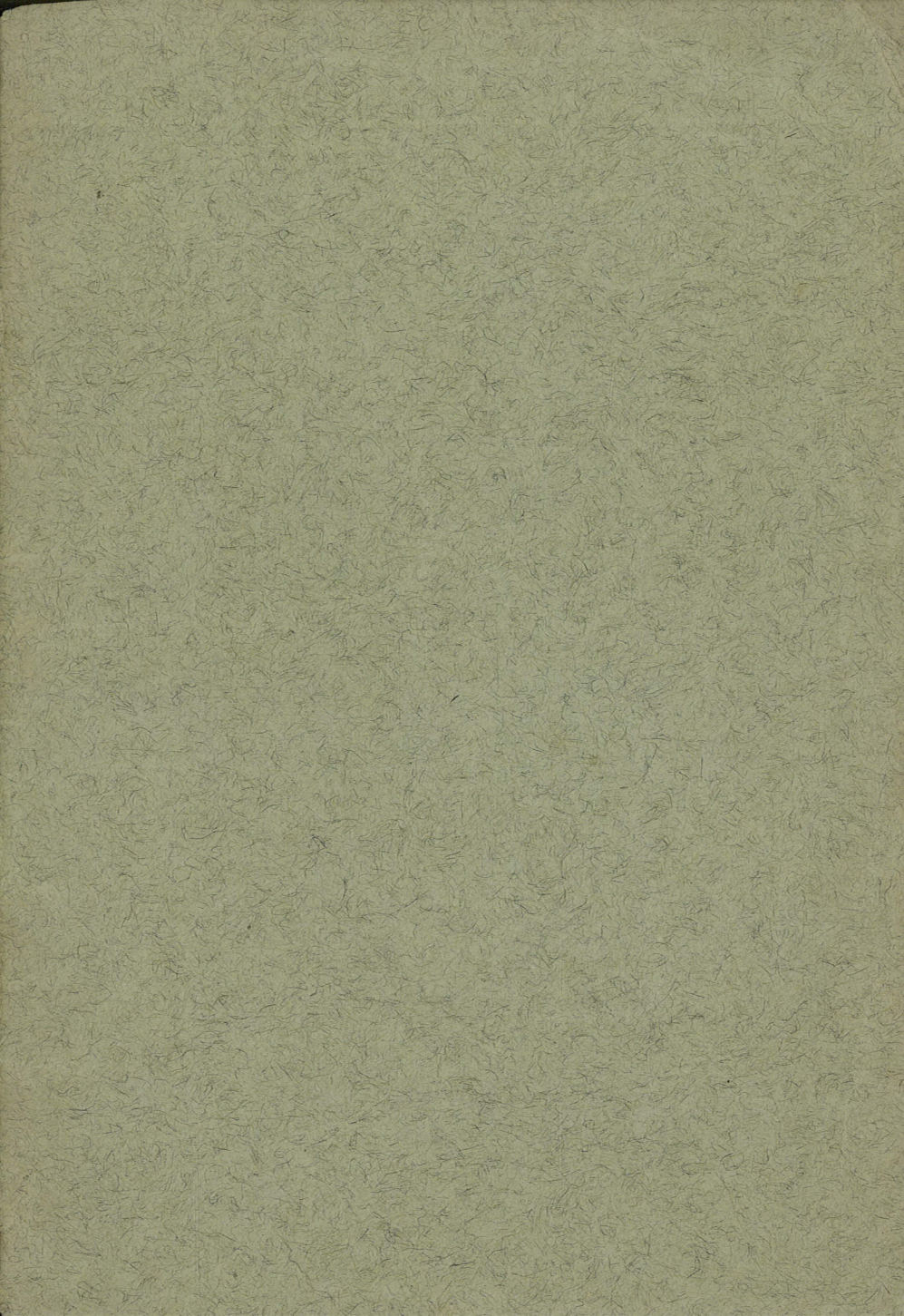
»Kom, ga nu mee ! ga nu mee !« sprak een der mannen, die den vader vergezeld had, en die aldoor naast hem gestaan had, zoolang de droevige plechtigheid duurde. »Ga nu mee. Het is voorbij.« En hij stak zijn arm in dien van Korenhof en wilde hem zachtjes verwijderen van de groeve.

Maar daar werd opeens een hand gelegd op Korenhofs anderen arm en een zachte vrouwenstem klonk hem in de ooren : »Ik begrijp, ik weet alles, wat gij lijden moet ; want God is met ons denzelfden weg gegaan. Hij nam onzen eenigen jongen tot Zich. Zie,« — en Willy's moeder wees naar het bloemrijke plekje naast het nog geopende graf — »zie, dáár ligt onze zoon vlak naast den uwen. Als gij bij uw vrouw komt, en haar alles vertellen moet, zeg haar dan dat hier een moeder is, die ook h a a r kind heeft zien henengaan, en dat haar jongen rust naast onzen jongen en dat wij zijn graf zullen verzorgen als dat van ons eigen kind. Zeg haar, dat ik voor haar bid, dat God haar troosten en sterken mag, zooals Hij mij getroost en gesterkt heeft. Zeg haar, dat ik Hem vragen zal, dat Hij haar de vaste verzekerdheid moge schenken, dat zij haar zoon zal wedervinden daar Boven voor Zijn troon en dat zij dáár zal erkennen : Zijn doen was louter goedheid.«

De visscher richtte onder het luisteren naar deze woorden het gebogen hoofd op. Het was hem alsof

daar van binnen iets hards wegsmolt. Zijn verweerde groote hand drukte de kleine, blanke hand van Willy's moeder. En terwijl de predikantsvrouw hem vol deelneming aanzag, vervolgde zij : »Zeg haar, o zeg haar toch, dat haar kind in Gods handen is. Zeg haar dat, telkens als zij bezwijkt onder hare droefheid.«

»Dàt d à t was ook zijn laatste woord,« barstte Korenhof uit. »Dàt was zijn laatste woord, toen hij afscheid van haar nam In Zijne handen !-Dàt was ook zijn laatste woord, toen hij toen die golf hem opnam. Dàt zal, dat moet haar troosten, want God zelf gaf hem die woorden in, en ook u, Mevrouw ! . . . Ik dank u Ik dank u Ik zal het haar alles zeggen. En d à t zal haar helpen om het te dragen.«

Voorwaarden van Lidmaatschap der Vereeniging
CHRISTELIJKE BIBLIOTHEEK
gevestigd te Nijkerk.

- 1°. Het lidmaatschap loopt van September—September.
- 2°. De contributie bedraagt f5.— per jaar. Hierover wordt gewoonlijk beschikt in Februari na de verschijning van het 40e vel druks. (Voor het Buitenland, mits aangesloten bij de Post-Unie, wordt de abonnementsprijs verhoogd met f1.50 per jaar voor portkosten.)
- 3°. Elk lid ontvangt 1 ex. van al de werken, die in den loop van het boekjaar verschijnen, en die samen minstens 100 vel druks bedragen, in eigendom.
- 4°. Tegen verhooging van f0.35 per deel ontvangen de leden alle groote boeken gebonden in fraaijen stempelband. De uitgever behoudt zich het recht voor om banden van buitengewoon groot formaat tegen hooger prijs te berekenen. Over het verschuldigde bedrag voor geleverde banden wordt aan 't eind van het boekjaar beschikt.
- 5°. Afzonderlijke exemplaren van uitgaven der vereeniging zijn slechts verkrijgbaar tegen den vollen prijs, bij elk werk in den catalogus genoteerd, doch
- 6°. bij bestelling van eenige boeken tegelijk, tot een totaal van minstens 100 vel druks, wordt slechts 5 cents per vel druks berekend, evenwel met deze beperking, dat in elke opgave van 100 vel druks slechts éénmaal éénzelfde werk mag worden opgegeven. Wensch men op deze voorwaarde meer dan één ex. van een boek, dan bestelle men zooveel malen 100 vel.
- 7°. Verlangt men bij eene bestelling van 100 vel *alle* boeken gebonden, dan worden deze geleverd tegen eene verhooging van f0.35 per deel. Verlangt men één of enkele der opgegeven boeken gebonden, dan bedraagt die verhooging f0.40 per deel.
Buitengewoon groote banden worden berekend tegen den hoogerjen prijs, die alsdan staat aangegeven.
- 8°. De sub 6 en 7 genoemde bepalingen zijn ook geldig voor hen, die geen lid der vereeniging zijn.

DE GROENE BOEKJES

uitgegeven door de Vereeniging Christelijke Bibliotheek
staan onder redactie van H. W. S.

Voor al wat *de Redactie* betreft, wende men zich dus tot
Mejuffrouw H. W. SPIERING te TIEL.

Voor al wat *de Administratie* aangaat, (dus voor abonnementen, bestellingen op afzonderlijke uitgaven, enz.) richt men zich tot zijn bockhandelaar, of tot den uitgever

G. F. CALLENBACH te NIJKERK.